

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. október 19.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. eine Stunde

1. 1997

2. 200

3-4. Kuchen / Eis (A sorrend nem számít.)

5. (am) 06.11. / Anfang November

6-7. im Souvenirladen / auf dem Schiff (A sorrend nem számít.)

8. 3,00 €

9. telefonisch / mit dem (Kontakt)formular / über das Internet (Egy elég.)

2.

0.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
G	H	D	I	C	A	B	E

Kimarad: F

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. **Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.** A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *um 5 Uhr*

17. das Frühstück (für die Gäste) zu richten

18. (früh) morgens

19. über das Internet / nicht persönlich

20. (Mathematik- und Chemie-) Nachhilfe

21. Die guten Noten

22. sie später auch arbeiten möchten / sie sich auskennen / sie Erfahrungen sammeln wollen

23. einen Aufnahmetest

24. die Studienfächer

25. (für den späteren Job) Referenzen sammeln / ihrer Qualifikation entsprechend arbeiten

26. Mehr als die Hälfte

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 26 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
26	33
25	32
24	30
23	29
22	28
21	27
20	25
19	24
18	23
17	22
16	20
15	19
14	18

Feladatpont	Vizsgapont
13	17
12	15
11	14
10	13
9	11
8	10
7	9
6	8
5	6
4	5
3	4
2	3
1	1
0	0

Források

1. www.schiedersee.de/rundfahrtschiff
2. www.geo.de/GEOLino/mensch/berufe/beruf-kinder-musicaldarsteller-72661.html
3. www.faz.net/aktuell/beruf-chance/campus/studentenjobs-nach-der-vorlesung-zum-pflegedienst-11951265.html

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

- 0. D) *der*
- 1. A) Am
- 2. A) aus
- 3. B) warten
- 4. B) ihren
- 5. C) nicht
- 6. B) in

2.

- 0. C) *junger*
- 7. B) konnte
- 8. A) als
- 9. A) an
- 10. B) aussehen
- 11. C) englischen
- 12. C) der
- 13. B) mit
- 14. B) seht

3.

- 0. *um*
- 15. an
- 16. Für (csak nagybetűvel)
- 17. seit
- 18. am
- 19. aus
- 20. im
- 21. auf

Kimarad: nach

4.

0.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
C	G	A	H	D	F	B

Kimarad: E

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 27 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
27	18
26	17
25	17
24	16
23	15
22	15
21	14
20	13
19	13
18	12
17	11
16	11
15	10
14	9

Feladatpont	Vizsgapont
13	9
12	8
11	7
10	7
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

Források

1. Juma, November 1990, S. 18.
2. www.donaukurier.de/extras/kindernachrichten/art71515,2852667#plx1880994640
3. Kinder Gäubote, Januar 2014, S. 3
4. www.abendblatt.de/hamburg/kinder/article112315489/Die-Erde-feiert-jedes-Jahr-24-Mal-Silvester.html

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

	R	F
0. Die Muttersprache der Frau ist wohl Deutsch.	X	
1. Sie ist in Deutschland geboren.		X
2. Ihre Eltern sind aus Leipzig ausgewandert.		X
3. Sie hat Spanisch in der Schule gelernt.	X	
4. In der Schule hat sie viele Schulfächer in zwei Sprachen gelernt.	X	
5. Beide Sprachen spricht sie heute fehlerfrei.		X
6. In manchen Sachen fühlt sie sich deutsch.	X	

2.

Megoldásként csak 6 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 6-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 11 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

0.	X	in welchem Land sie den Schüleraustausch gemacht hat.
7.	X	mit wem sie die Fremdsprache sprechen konnte. wie ihre Gastfamilie war.
8.	X	in welchen Alltagssituationen sie die Sprache gebraucht hat.
9.	X	was sie durch den Aufenthalt neben der Sprache gelernt hat. an welchen Kulturprogrammen sie teilgenommen hat.
10.	X	wie sie die Stadt gefunden hat. was ihr in der Stadt nicht gefallen hat. wohin sie mit Jugendlichen in ihrem Alter ausgegangen ist. wie oft sie heute zu ihrer Austauschpartnerin Kontakt hat.
11.	X	wo sie als Deutsch-Assistentin gearbeitet hat.
12.	X	nach wie vielen Jahren sie ihre Austauschpartnerin wiedergesehen hat.

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. **Ezeket kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.** A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *seit 60 Jahren*

13. am 25. Oktober

14. Hilfsmittel / Nudelbrett / Teigzange / Nudelholz (egy elég)

15. in China

16. von (reiselustigen) Griechen

17. (im Jahr) 1825

18. das macht sie interessanter/(z.B. Schmetterlingsnudeln) können mehr Soße aufnehmen/schmecken unterschiedlich

SZÖVEGEK

A transzkripció megegyezik az elhangzó autentikus szöveggel, megtartva az élő beszéd minden jellemzőjét.

Meine Zweisprachigkeit

Deutsch ist eine meiner Sprachen. Vielleicht meine Muttersprache, das weiß ich selber nicht. Und zwar ist meine Mutter Deutsche, aber ich bin in Uruguay geboren worden. Mein Vater war Schweizer Abstammung und meine Großeltern sind 1933 aus Leipzig ausgewandert. Meine Mama sprach mit mir Deutsch, mein Vater auch, und bis zu meinem vierten Lebensjahr konnte ich eigentlich kein Spanisch. Spanisch ist ja die offizielle Sprache von Uruguay. Ja, dann kam ich in die Schule, ich besuchte die deutsche Schule und zwar die Klasse für die Muttersprachler, aber langsam, aber sicher kam die spanische Sprache in mir rein, und ich glaube, ich war, ja, mit sechs war ich schon zweisprachig. Und ich hatte das, die spanische Sprache dann in der Schule gelernt. In dieser Schule, das war eine Begegnungsschule, da haben wir doppelt gearbeitet, und zwar hatten wir viele, viele Fächer in den zwei Sprachen: Physik, Chemie, Biologie, Mathe, Erdkunde, Geschichte, alles war einmal auf Spanisch und einmal auf Deutsch. Und letztendlich hatte ich beide Abschlüsse: das uruguayische Abitur und die mittlere Reife für das deutsche Programm. Ja, und jetzt, letztendlich spreche ich beide Sprachen, aber ich glaube, ich habe einen Akzent in, auch in beiden Sprachen und in beiden Sprachen mache ich Fehler, und zwar gibt es Interferenzen. Trotzdem, ich glaube, ich fühle mich in manchen Sachen sehr deutsch und in manchen anderen Sachen sehr lateinamerikanisch.

Erinnerungen an meinen Schüleraustausch

Als ich in der achten Klasse war, habe ich an einem Austausch von meinem Gymnasium mit einem Lycée in Frankreich teilgenommen, und zwar mit einem Lycée in Annecy.

Das war einfach klasse, und ich erinnere mich heute noch ganz oft und sehr gerne daran.

Ich habe in diesen Tagen so viel dazugelernt, das ist unbeschreiblich.

Zum einen habe ich ganz viel Französisch gesprochen, und meine Sprache dadurch sehr verbessert.

Ich habe ganz viel mit meiner Austauschpartnerin gesprochen, ich habe viel mit ihrer Familie, aber auch einfach mit anderen Franzosen gesprochen. Zum Beispiel, ich habe einfach mal nach dem Weg gefragt oder einfach in einem Café etwas bestellt. Sachen, die man in Deutschland nicht auf Französisch macht und wo man auch etwas dazu lernt. Das war wirklich top.

Zum andern habe ich aber auch für mich selber für meine Persönlichkeit ganz, ganz viel dazugelernt. Ich habe gelernt, selbstständiger zu sein, ich habe gelernt, mit kulturellen Unterschieden umzugehen. Ich habe gelernt spontan zu reagieren, auch wenn ich mal etwas nicht auf Französisch ausdrücken könnte. Das hat mich sehr viel weiter gebracht.

Außerdem fand ich Annecy als Stadt wunderschön. Es gibt einen kleinen Fluss und einen See, den Lac d'Annecy, der wirklich ganz schön ist.

Das war klasse. Ich habe mich auch sehr gut mit meiner Austauschpartnerin und mit den anderen Franzosen in meinem Alter verstanden, und habe auch heute noch ganz viel Kontakt zu ihr.

Ich habe ein halbes Jahr als Deutsch-Assistentin in Paris gearbeitet, und habe mich dort mit meiner Austauschpartnerin wieder getroffen. Nach 7 Jahren! Das war einfach toll, das war ein sehr schönes Erlebnis.

Woher kommt die Nudel?

Welttage gibt es viele, zum Beispiel den Welttag des Stotterns, der Umwelt oder des Lachens. Erfunden haben die Welttage die Vereinten Nationen vor ungefähr 60 Jahren. Sie wollten damit an international wichtige Themen und an Probleme, die die Welt betreffen, erinnern.

Mittlerweile ist fast jeder Tag nun ein Welttag von irgendetwas. So auch der heutige 25-ste Oktober. Das ist der Welttag der Nudel. Grund genug, um sich mal mit der Geschichte der Nudel zu beschäftigen. Die kennt meine Kollegin Virina Swex-Ludwig:

Heute gilt Italien als das Land der Nudel oder viel mehr der Pasta, wie Nudelgerichte auf Italienisch genannt werden.

Die Italiener haben – was die Zubereitung von Nudelgerichten angeht – eine lange Tradition. Nudelteig stand schon bei den Etruskern auf dem Speiseplan, die vor den Römern in Mittelitalien lebten.

Auf Überresten eines antiken Grabes aus dem 4. Jahrhundert vor Christus sind Hilfsmittel dargestellt, die man braucht, um Nudeln herzustellen: ein Nudelbrett, eine Teigzange und ein Nudelholz.

Aber erfunden wurde die Nudel in einem andern Land, ja sogar auf einem anderen Kontinent. Die ältesten Nudeln der Welt wurden bei Ausgrabungen am Gelben Fluss in China entdeckt. Sie sind gut 4000 Jahre alt, bestehen aus Hirse, sind mehr als 50 Zentimeter lang und haben einen Durchmesser von etwa drei Millimetern.

Außerdem fanden Altertumsforscher ebenfalls in China ein auf Pergament geschriebenes Nudelrezept aus der gleichen Zeit. Darin sind als Zutaten, Mehl, Eier und Wasser angegeben. Wie die Nudel von China nach Europa kam, ist nicht genau bekannt. Forscher halten es aber für sehr wahrscheinlich, dass die in der Antike reiselustigen Griechen das Rezept für die Nudel nach Süditalien brachten. Von dort verbreitete es sich auch in anderen Teilen des heutigen Italiens und die Teigwaren wurden immer beliebter. Die erste Nudelfabrik der Welt eröffnete übrigens im Jahr 1825 im norditalienischen Genua.

Heute gibt es weltweit Hunderte von verschiedenen Nudelsorten. Einige unterscheiden sich nicht nur in der Form, sondern auch im Teig.

Italienische Nudeln bestehen meistens nur aus Hartweizengries und Wasser, während es in Deutschland auch mehrere Nudelsorten gibt, die Eier enthalten, wie zum Beispiel die Spätzle oder Schupfnudeln aus Süddeutschland.

Dass es Nudeln in unterschiedlichen Formen gibt, macht sie natürlich interessanter. Aber der eigentliche Grund ist, dass zum Beispiel Schmetterlingsnudeln in ihren Zwischenräumen viel mehr Soße aufnehmen können als Spaghetti mit einer glatten Oberfläche. Und deshalb schmecken sie dann auch unterschiedlich.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 18 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
18	33
17	31
16	29
15	28
14	26
13	24
12	22
11	20
10	18

Feladatpont	Vizsgapont
9	17
8	15
7	13
6	11
5	9
4	7
3	6
2	4
1	2
0	0

Források

1. www.audio-lingua.eu/spip.php?article1621
2. www.audio-lingua.eu/spip.php?article2698
3. www.kiraka.de/spielen-und-hoeren/nachrichten/erklaer-mal/beitrag/b/woher-kommt-die-nudel

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, de célszerű.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. **Figyelem!** A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. **Figyelem!** Az Íráskészség feladatok értékelésében változás történt.
 1. feladat:
Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **120** szót, a **Tartalom és szöveghossz szempontnál az** adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.
 2. feladat:
Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **180** szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.
A 0 pontos sávban megjelenik az alábbi mondat:

[...] **vagy:** A létrehozott szöveg nagyon rövid (50 szó alatt van).

8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom és szöveg-hossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szöveg-mennyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és a megadott szöveg-hossztól alig tér el.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg a megadott szöveg-hossznál rövidebb, de még elfogadható.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 120 szót, a **Tartalom és szöveg-hossz szempontnál** az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **180** szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. Nulla pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre
Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/! Verehrter / geehrter Direktor,/! Verehrte LAL Sprachen GmbH,/! Sehr geehrte Redaktion,/! Liebes Jugendmagazin,/! Hi,/!	Mit vielen Grüßen Vielen Dank Ich danke Ihnen im Voraus Mit Hochachtung (elavult) Hochachtungsvoll (elavult)

Helyes dátum:

(Miskolc),(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc),(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mon-

datok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom

Figyelem! Az értékelésben változás történt.

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalt a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A létrehozott szöveg nagyon rövid (50 szó alatt van).

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.